

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURA, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Socoteala în economie.

Puțini vor fi între economii noștri, cari să-și fi însușit bunul obicei, de a-și face la sfârșitul anului socoteala economiei lor. De aceia și sufăr cei mai mulți mari perderi, pentru-că nu lucrează cu cumpăt și cu socoteala întru toate, de aceia nici nu pot da înainte. Socoteala în economie este ca și o cumpănă, după care ne putem îndrepta, că oare mergem înainte sau că dăm îndărăt ca racul.

Averea economului constă mai cu samă din pământ și din vite. Pământul formează partea nemiscătoare sau imobilă, iar vitele, bucatelile, untele, de plugărit și banii formează partea mișcătoare sau mobilă a averei lui. Să poate zice deci, că pământul și vitele sunt capitalul economului, cu care el are să lucre și să dobândească.

Precum să întâmplă în lumea neștătorilor și a măestrilor, că cu capitale mari să poate câștiga mult, așa să întâmplă și în economie, că cu pământ și vite multe să poate câștiga mai mult ca cu mai puține. Așa stând lucrul este prea firesc, ca economii harnici, să-și socotească, fie și numai pe foaia cea albă a unui călindar, cât prețuește averea lor, în pământ și vite, după cum să vinde aceea în comuna, în care locuiesc.

Mai întâiu să socotește prețul curții, grădinei, casei, șurei și al celorlalte clădiri economice. După aceia să ia așa numita coală de posesiune sau cartea funduară despre pământuri, de care trebuie să se afe în cancelaria fie-cărei comune și de pe care ar trebui să aibă câte o parie sau copie fie-care econom ca din aceia să poată ști mărimea la toate pământurile sale și astfel să nu fie silit a umbla în decursul verei cu pâlăria în mână după notarul, să-i caute cutare sau cutare parțelă de pământ că cât e de mare. După coala numită să poate socoti apoi parțelă de parțelă, că cât venit curat are și cam cât prețuește.

După-ce s'a socotit prețul curții, grădinei, casei și celelalte, apoi și al parțelilor de pământ, să adună toate la oaltă și aceasta ne va da apoi suma totală a averei nemiscătoare sau imobilă.

Socotită odată averea nemiscătoare, să va începe la cea mișcătoare. Aci să socotesc mai întâi animalele de casă: boi, vaci, bivolițe, cai, oi, porci ș. a. dela cari să trece apoi la bucate, untele de economie și bani gata. Pe urmă să adauge suma aceasta la cea dintăiu adecă la averea nemiscătoare.

Să punem cazul, că averea unui econom de mijloc, cum să află partea cea mai mare pe la noi, în pământuri și vite face suma de 4000 cor. Având odată suma aceasta a întregului capital nemiscător și mișcător, să apucăm și luăm parțelă de parțelă și socotim lucrul săvârșit pe acelea, iar' la urmă substragem venitul curat. Așa de pildă se luăm un pământ în ogoare de o găleată de sămănat (800 orgii pătrate), în care voim a sămăna grâu de toamnă. Socoteala unui atare pământ ar fi următoarea: aratul de ogor 5 cor., întorsul și sămănatul 4 cor., transportarea alor 10 cară de gunoiu putrăd, socotit carul cu câte 1 cor. fac 10 cor., un hectolitr de grâu 12 cor., seceratul 6 cor. și îmblătitul 4 cor. Suma tuturor cheltuelilor ar fi deci 40 cor.

Un pământ lucrat și gunoit bine, ca cel de mai sus, în anii buni, în părțile noastre, dă câte 20 clăi de grâu de câte 20 de snopi, cari după îmblătित lasă câte 30 măsurii de grăunțe, de câte 20 de litre sau 6 hectolitre grâu ales, care vânzându-se cu câte 12 cor., ne dă suma de 72 cor. la care mai e de a să socoti paiele tânometele și pleava, să zicem toate acestea numai 8 cor. face la oaltă 80 cor. Așa se socotește parțelă de parțelă. După-ce isprăvim pământul sămănat cu holde, ne apucăm de cel sămănat cu cucuruze, iar' după aceia de fânate.

Socoteala aceasta e cam grea pentru economii, cari nu știu carte de loc. De aceia vedem că cei mai mulți își fac socoteala numai așa în cap cu prilejul îmblătितului și dacă văd că grăul

a lăsat bine, sunt mulțămiiți, măcar că de multeori să înșală.

Dacă nu să poate face o socoteală amănunțită în economie, apoi la tot cazul trebuie făcută una măcar mai-pe deasupra, după îmblătित și culesul cucuruzului. După îmblătित să se socotească totdeauna, că cât grâu trebuie pentru sămănat, cât pentru trebuințele caznice și cât mai rămâne de vânzare, iar' după culesul cucuruzului să se socotească, că cât trebuie pentru casă, pentru galițe și rămători și cât mai rămâne de vânzare. Grăul de vânzare e mai bine dacă să poate vinde cât mai de timpuriu, de oare-ce atunci să plătește mai bine, iar' cucuruzul numa după-ce s'a uscat.

În anii când bucatelile sunt estine e bine dacă economul le poate preface în rămători sau alte vite grase, cari să caută mai bine.

Treptat cu socoteala pământurilor, ar trebui să se facă una și pentru nutirea și îngrijirea vitelor. Astfel să poate socoti de fiecare vită câte un car de fân, câte unul de paie, un loitrar bun de otavă, cam la 100 coceni de cucuruz, puțin ovăs, napi de nutreț și frunze de cucuruz.

Nutrețul adunat peste vară, trebuie să și-l știe prețul fiecare econom încă de toamna, ca să-și poată cumpăra mai de timpuriu, până când acela e mai lesne, și să nu să lasă până primăvara, când de cele mai multe ori e foc de scump.

Dacă economul este aproape de oraș, atunci e bine să țină cât mai multe vaci fătate de oare-ce laptele dulce în asemenea cazuri este foarte căutat, iar' de cumva e mai departe, de nu poate vinde laptele dulce, atunci e mai bine ca se țină și crească viței, de cari să poată vinde în tot anul câte o păreche-două când sunt mari.

Prisosul bucatelor și al vitelor, arată totdeauna venitul curat dintr'o economie. De aceia fie-care econom ar trebui să țintească într'acolo, ca la închieerea anului și a socotelei economice, să aibă cât mai multe de acelea.

Tinerea și îngrijirea vitelor.*)

Ce fel de nutrețuri să se sãmene în arături?

Pentru nutrețul de iarnă, care face țaranului mai multe griji, să sãmene napi ori sfeclă, iar pentru nutreț de vară trifoiu.

Napii sunt un nutreț, pe care vitele, mai ales cele cornute, îl mănca foarte bucuros. Dacă s'a gunoit locul bine și napii au fost des săpați, ducem toamna de pe loc multă povară de napi acasă. Pe un loc de 6 ferdele (6—700 stîngini pătrați) să fac 200 până la 250 măji vechi sau 10 până la 15 cară napi. Grijiți la un loc adăpostit și scutiți în contra gerului, napii să țin bine până în Păresemi (postul Paștilor).

Iată dar puțința a ținea peste iarnă cu puțin fin și cu vre-o 10—15 cară napi, multe vite și a le hrăni bine.

Dacă un țaran după finul cât îl avea nu putea ținea decât două vaci și și pe acestea le scotea ca vai de ele din iarnă, avînd un petec de loc sãmănat cu napi poate să țină trei, dacă nu patru vaci, fără ca să cumpere nutrețuri și fără ca să aibă moșie mai multă ca mai înainte. Iar vacile lui, ținute peste iarnă cu fin și napi, pot fi primăvara ca și când atunci ar fi venit dela pășunea din munte.

Da oierul, care ține peste iarnă o miie și mai bine de oi? Câți bani rămân necheltuiți pentru fin și otavă primăvara, când începe fătutul și câmpii gem încă de zăpadă, dacă oierul a început de cu bună vreme a da oilor napi și finul i-a rămas nemâncat!

Pentru prăsila napilor avem noi prea destulă moșie la șes și la deal. Brațe de lucru încă avem destule.

*) Cumpărați și cetiți „Tinerea și îngrijirea vitelor de Eugen Brote, costă numai 12 crețari și să poate procura la toate librăriile.

FOIȚA

POESIE INEDITĂ

de M. Eminescu.

Ea mergea acuma în codru,
Și mă iau tiptil pe urmă;
Când ajung cu ea alături,
Simt suflarea-mi că să curmă.

Mai răsuflu înc'odată,
Zic o vorbă, ea tresare
Și să uită ntr'altă parte,
Și răspuns de loc nu are.

Dar' mereu de ea m'apropiu
Și-i vorbesc cu dulce sfaturi, —
Ea să apără c'o mână,
Dar' să uită tot în laturi.

Și pe talie-i pun brațul,
Ea și fuge, va să scape, —
Dar' o țin mereu spre mine,
Mai aproape, mai aproape.

Pentru nutreț peste vară încă ne putem îngriji ușor.

Cum și vara să mai dăm vitelor nutreț, apoi ce să facem cu pășunile?

Dacă aveți pășuni bune și grase trimiteți vitele acolo să le pască, căci nicăiri nu-i pște vitei mai bine ca în pășuni bune. Dacă însă nu aveți asemenea pășuni, nu mai trimiteți vitele pe coaste sterpe și pe ogoare ca să rabde foame cât e ziua, ci le țineți acasă pentru ca să aveți un folos după vitele ce le țineți. Un dărab mic de loc sãmănat cu trifoiu vă dă cu mult mai mult nutreț și neasămănat mai bun decât poate să vă dea toate pășunile rele ale satului. Un loc de 6 ferdele (6—700 stîngini pătrați) sãmănat cu trifoiu dă peste vară atîta nutreț, încât nu pot să-l mănca 5 capete de vaci sau de boi. Și ce nutreț! Vitele hrănite cu trifoiu să țin așa de bine ca și când le-ai fi dat grăunțe.

Și ce puțină cheltuială și câtă muncă puțină avem cu trifoiul!

Afară de prețul sãmînței nu să cheltuiește nici un ban. Primăvara timpuriu, pe când n'a dat iarba pe livezi, trifoiul crește repede. În două săptămâni e de coasă. Cosim în fiecare zi atît cât pot mânca vitele într'o zi, și când am ajuns la capătul locului cu coasa, trifoiul a crescut în arma cosaciului astfel, încât poate începe cu coasa iar din cap. Așa un loc cu trifoiu este ca o comoară, tot scoți și nu mai isprăvești. Dacă locul este în putere și bine lucrat, să pot lua într'o vară și patru rînduri de cosituri.

Deci putem cunoaște ușor, că sãmănând trifoiu ca nutreț pentru vară și napi pentru iarnă, avem două mijloace bune și ieftine pentru a spori în mare măsură nutrețul pe aceeași moșie, care o avem azi.

Sporind nutrețul putem să hrănim

Mai nu vrea, și mai să lasă.
Capul ei mi-l pun pe umăr,
Pun pe ochii nchiși, pe gură,
Sărutări fără de număr.

Și la piept o string și-o leagăn,
Răsuflarea-mi să sfârșește.
O întreb de-i dulce astfel,
O întreb de mă iubește?

Ear' ea ochii și-i deschide,
Ochii mari și plutitori:
»Tu-mi ești drag și-mi plăci, dar' numai
»Ești obraznic uneori.»

Stănceuța și Mierluța.

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi nu s'ar povestii și nici eu n'aș avea de unde ști; a fost un mocan de avea oi, și ăst mocan s'a dus într'o zi cu ele într'o pădure, că era la un luminiș niște iarbă de-ți era dragă lumea să te uii la ea, și când pășteau oile

mai bine vitele atît iarna, cât și vara. Vom avea deci vite mai frumoase, mai de preț ca mai înainte, fără ca să fi sporit cheltuiala ținerii lor în aceeași măsură. Dar' sporul în nutreț nu este numai în ceea-ce privește bunătatea lui, ci și în ceea-ce privește mulțimea lui. Și astfel nu numai că putem hrăni vitele noastre mai bine, dar' putem ținea mai multe vite ca înainte, pe care de asemenea le hrănim mai bine. Aceste vite mai multe și mai bine nutrite dau gunoiu mai mult. Prisosul de gunoiu îl cărăm pe livezi și îmbunătățim astte finațele. Vom vedea deci mai mult și mai bun fin ca mai înainte.

Iată dar' calea de a scăpa din primejdia de a ajunge la sărăcie.

LEGEA

DESPRE ECONOMIA și POLIȚIA de CAMP

(Art. XII. din 1894.)

—*—

(Urmare și fine)

§. 112 Pentru pagubele cauzate din partea membrilor de familie, a indivizilor cari stau sub tutorat sau sub curatelă, răspunderea o poartă capii de familie, tutorii sau curatorii; pentru pagubele cauzate pentru slugile cuiva răspunderea o poartă stăpânul lor, — de cumva aceștia au negles supraveghierea la care sunt obligați.

Stăpânul slugilor are drept de regres față de slugile sale.

Pentru daunele cauzate prin vite, răspunderea cade asupra stăpânului (gazdei lor.)

§. 113 Dreptul de a cere despăgubire de țărîna se prescrie (perde) în restimp de șasă luni, computându-se timpul dela ziua comiterii (întâmplării) pagubei. Ear cu privire la despăgubirea satorită deja în sentență, timpul de

parcă să îngrășiau de le vedeai cu ochii, așa era de bună la gust. Intre oi, mocanul a fost avut o oaie căreia i-a venit să fete taman într'o pădure și a fătat într'un bordeiu părăsit ce să afla acolo la marginea luminișului. Și a fătat două melușele, și uncia i-a zis Stănceuța iar' alteia Mierluța, că era oaia nazdrăvană, vezi dumneata.

Oaia de dragul lor și de frica lupului ori a altor lighioane, cum lea născut a incuiat ușa bordeului și plecat să pască, ca să aibă lapte să le dea, și le-a zis:

— Mielușelele mele, eu plec după mâncare; voi să nu deschideți până n'ați auzi glasul meu că zic:

»Stănceuță, Mierluța, deschideți ușa, că vine maica înțucălată, îmbucălată, cu doi foi de lapți dați pe spați.»

Mielușelele au ascultat, și oaia s'a dus la treaba ei. Le-a mers lor bine așa mai multe zile, până a mirosit lupul că e lucru bun pentru el în bordeiu și a vrut să între să mănca

prescriere se compută în conformitate cu legile civile.

§. 114. În sentința în care se va dicta (croi) pedeapsa în bani, se va enunța deodată timpul cât va avea să stea închis cel pedepsit în cazul, când el nu va plăti în numărar pedeapsa bănească.

Pentru o pedeapsă bănească până la cinci coroane să stătească o zi închisoare, însă închisoare pe timp mai scurt ca douăsprezece oare, nu se poate.

§. 15. Forul competent are dreptul de a prefăce pedeapsa bănească și astfel, ca cel condamnat în loc de a fi băgat în închisoare, se fie silit a îndeplini o lucrare de interes comun hotărând, ca în loc de o zi închisoare, se lucre o zi.

De cumva cel condamnat nu s'ar apuca de lucru în restimp de douăzeci și patru de oare dela prima provocare, sau că nu ar termina perfect lucrul la care a fost osîndit, atunci închisoarea dictată în sentință i-să va impune întreagă, ca și când nu ar fi lucrat nimic.

§. 116. Spesele cari rezultă din munca (lucrul) aruncată în înțelesul acestei legi din partea forurilor competente pe posesori, se vor încasa după modalitatea pe lângă care se încasează sarcinile comune.

§. 117. Apelația este admisă în termen de cincisprezece zile dela inmanuarea hotărîrii în toate afacerile în cari dreptul de apelat nu este denegat în legea însăși, sau că termenul de apelat nu este restrins la un interval mai scurt.

Față de două hotărîri unanime (egybehagnzó, gleichlautend) aduse de forul prim și al doilea apelația (cătră al treilea for) este admisă numai în cazurile când forul care a judecat în cauză, ori că nu a lucrat în competență (nu a fost competent), ori că nu a judecat într'o

mieușelele dar' a dat de ușă încuiată și, dacă a văzut așa, s'a pus la pândă și a văzut și a auzit cum face oaia de intră la ele, și a doua zi a venit și el și 'sa schimbat glasul și a zis vorbele ce le zicea oaia. Dar' mieușelele au simțit că nu era glasul oaii și au zis:

»Bagă coada pe fereastră să o vedem».

Și așa au scăpat de data asta. Dar și lupul nu sa lăsat, și a doua zi s'a dus la niște femei, care melițau și a furat un fuior de in de l-a înfășurat pe coadă. Iar' după aia s'a dus și când a zis mieușelele să le arete coada pe fereastră, că glasul nu prea sămăna al oaii, s'au înșelat și l-au lăsat să intre, și el lea înhățat pe amândouă.

Când a venit oaia acasă și a văzut ce pacoste îi căzuse pe cap, să inebunească și mai multe nu, săraca. Ce să facă la urma urmei? A hotărât să facă cumetrie. A strâns nouă cară cu surcele și a umplut o groapă și a făcut o gaură sub pământ până în fundul

afacere limitată în această lege, pe cum și în cazul când apelația se impune de cutare interes comun (general) spre salvarea acestuia.

Antistea comunală nu este competentă a dicta pedepse mai mari ca patruzeci de coroane, eară cazurile despre cari ea crede că trebuie pedepsit mai aspru (peste 40 cor.) are să le înainteze fibirăului spre judecare, care apoi este obligat a aduce judecată în cauză.

Contra judecăților aduse de antistea comunală, ca for de prima instanță, este admisă apelata numai până la comitetul municipal; eară contra judecăților aduse de fibirău, ca for de prima instanță — numai până la ministrul de agronomie.

*

Cu numărul de față încheiem publicarea mai departe a traducerilor și explicațiilor, în parte, a art. XII. din »Legea despre economia și poliția de câmp« publicate în foaia »Advocatul Poporal« a dlui P. Rotariu, adv. din Timișoara.

Acest articol e retipărit, în extenziune, în broșură de 52 pagini, care costă 40 fileri și 10 fileri porto.

Indemnăm pe st. noștri cetitori, cari voesc a avea această folositoare broșură, să o procure dela autorul P. Rotariu, avocat în Timișoara; precum și dela administrația revistei »Bunul Econom« din Orăștie.

Agricultură.

Alegerea sămânței de sămănat.

(Urmare și fine).

În Germania pe lângă aceste moșii mari să află în acest scop câte un câmp de experiență și un mic laborator de chimia agricolă conduse de administratorul moșiei, cari toți sunt oameni pricepuți, cu studii academice și agricultură.

groapei de putea intra un cățelandru, iar d'asupra a pus lemne cruciș și curmeziș, iar' pe lemne a pus un scaun de ceară făcut frumos. Iar a doua zi s'a dus oaia prin pădure și a găsit pe urs și 'la poftit la cumetrie, zicându-i:

»Să vii ursule mâne la noi că facem turte moi».

Iar' în taină 'i-a spus că avea gând să amăgească pe lup, să vie și el, că oaia știa că ursul o săi fie de ajutor, că-i mănecase un puisor lupul de nu era multă vreme.

A poftit și pe vulpe și a poftit multe lighioane și păsări, că era cumetria mare.

A doua zi au fost venit toți, și după ce s'au ospătat bine au început ursul a lăuda pe lup că e deștept și puternic și că el ar fi să fie împăratul dihaniilor și, când 'i-a văzut amăgit de tot, 'i-a dus la locul unde era scaunul de ceară și 'i-a zis să se urce pe el să vadă cum 'i-o fi când o fi împărat.

Și s'a dus lupul cela trufas, iar' un cățelandru pretin cu oaia, a intrat pe gaura

Nu e de ajuns numai ca sămânța să aibă viață și sub influința aerului, umezelei și căldurei să ajungă a încolți ci bobul să fie în stare, cu materiile de rezervă ce le conține, a nutri îndeajuns mica plantă, cu un cuvânt a o alăpta atât timp până ce ia însuși devine capabilă spre a se nutri singură. Pentru aceasta se cere, ca sămânțele să fie mari și grele căci numai acestea sunt în stare să producă plante viguroase.

Sămînța mai trebuie, înainte de sămănat, bine observată ca să nu fie amestecată cu altele de burueni, căci ele îngreunează și mărește munca câmpului fiind totdeauna și în detrimentul plantelor, cultivate, luându-le acestora spațiul, aerul, lumina și hrana de dezvoltare lor. Deaceia trifoiul și vânturătoarea se impune pentru proprietatea mare ca și pentru cea mică. În Germania, unde există proprietatea mică, triorul ca și tăvălugul, sau mașina de tăiat lemne etc. să cumpără în comun de societățile agricole.

Acolo unde nu se poate procura mașini, sămânțele trebuie ciuruite, separându-le astfel de amestecul cu burueni și vânturate cu lopata în semicerc și cu dibăcie ca boabele grele să cadă deoparte, ear cele ușoare de alta.

O sămănatură plină de burueni dovedește neglijența agriculturului, care la recoltă își primește răsplata cuvenită. Când voim să schimbăm sămânța noastră cu alta din altă regiune, aflând-o că fiind superioară celei noastre, în totdeauna e bine a avea singuranță de curățenia ei, sănătatea etc. Falsificarea sămânțelor în străinătate, a ajuns a fi comerț întins și cu o multă dibăcie, cum bunăoară se practică cu semințele mărunte de lucernă și trifoiu. De aceia și »Samenkontrollstationen« sau instituturile de controlare a semințelor sunt foarte

de sub pământ și a dat foc la surcele și în vreme ce 'i spunea ursul lupului fel de fel de laude, numai a început a să scufunda lupul cu scaun cu tot în groapă, unde ardea focul încetinel. Atunci simți lupul cum și ce fel, și s'a rugat de urs să-l scape iar' oaia zis că nu, că el 'i-a mănecat mieușelele ei, dar' lupul a spus că i-le varsă pe amândouă vii nevătămate. Și ursul cu o frînghie a prins pe lup și l'a tras până la marginea groapei, unde a vărsat mieușelele vii nevătămate, iar' după aia oaia a vrut să-l scoată de tot, dar ursul, de năcaz că-i mănecase puilul, 'i-a dat drumul cu frînghie cu tot în groapă și a ars, că se încinsese un jăratec mare.

Și așa a pățit al lup, ear eu încălecai p'un gătej uscat să mai povestii și prin alt sat.

Dumitru Stăncescu.

importante și nu lipsesc pe lângă nici o școală de agricultură din Germania, la care plugarul mare și mic își trimite sâmintele în săculețe spre a fi controlate.

În Germania societățile agricole, conduse de oameni specialiști în ale agriculturii, procură la nevoie tuturor agricultorilor sămînța cerută, cu spese bine înțelese mai scăzute decât dacă și-ar procura fiecare în parte, oferindu-le și garanția Institutului de control, unde ea a fost supusă cercetării. Ar fi o mare greșeală a procura sămînță, multă, crescută în altă parte cu clima și teren diferit de al nostru și a o sămăna; din contră să procurăm puțin, să dovedim, aclimatizarea ei, apoi să o sămănam pe suprafețe mai întinse. Cunoscuta suflătoare a grâului să nu lipsească. E cunoscut proverbul: ce vom sămăna, aceia vom și secera.

Livius Velovan.

Să sămănam Trifoiu.

Când începem să sămănam trifoiu, să băgăm bine de samă, ca sămînța să fie curată, să fie lipsită de sămînțe de călbează și să fie sămînță nouă sau cel mult de 2 ani. Dacă sămînța e bună, la un lanț sau un iugăr luăm 9 kg. de sămînță. Înțelegem aci trifoiul cel roșu, căci din sămînța de »luțernă« care în graiul poporului se numește trifoiu de șapte ani, luăm cel puțin 12 kg. La sămănat mai întâi sămănam trifoiul și apoi ovăsul, cu care să sămănam trifoiul. Sămînța de trifoiu se acopere cu grapa de spini, cea de ovăs cu grapa de fer. Se poate sămăna și în sămănaturile de toamnă, în grâul sau în săcara de toamnă. Fără trifoiu nu putem să ținem vite bune și frumoase.

(Lucrul).

Chestii economice.

(Adunarea generală a „Reun. rom. agr. Sibitene“).

Conduc de adevărul, că »mai bine și mai târziu, decât nici-odată«, îndrănesc a vesti obștea noastră despre isprăvile puse la cale de tinăra și harnica noastră »Reuniune de agricultură din comitatul Sibiiu«, din privilegiul adunării sale generale a 17-a, ținută la 31 Decembrie st. n. 1905, în frunța comună Săliște.

Trecută și ea, ca aproape toate celelalte așezăminte ale noastre, prin multe vitregități, Reuniunea agricolă, în curând s'a recules și și-a reluat firul întrerupt și și-a continuat munca închinată binelui și înaintării țaranului agricultor. Dovadă în această privință ne-a dat și adunarea generală din comuna Săliște.

Adunarea a fost una din cele mai instructive. Pompoasa sală festivă din

edificiul școlar de data aceasta a fost tixită de economii fruntași ai Săliștei și de întreagă inteligența de acolo. La masa verde să găsiu: vice-prezidentul Reuniunii dl Ioan Chirca, încungiurat de membrii comitetului dnii R. Simu, P. Draghits, Dr. I. Stroia și de secretarul Victor Tordășianu.

Dl Chirca, pînăndu-ne în vedere scuzele prezidentului P. Lucața, care din pricina altor ocupațiuni presante nu poate participa, ne vorbește despre voința de lucru și puterea de lucru, ce caracterizează pe plugarii nostri. De încheiere vorbind despre însămnătatea Reuniunii, bineventează pe asistenți și declară adunarea generală deschisă.

Secretarul V. Tordășianu, prezentează bogatul Raport general despre activitatea comitetului central al Reuniunii în 1904 și îl comentează în termeni poporali înțeleși de toți.

Raportul s'a luat la cunoștință; s'au aprobat rațiociniile pro 1904; s'a votat budgetul pro 1906; s'a exprimat condolențe pentru membrii răposai; s'a votat mulțămîntă comisiei economice comitatense, institutului »Albina« și »Doina« din Cămpeni, pentru ajutoarele votate; în locul demisionatului membru din comitet, dl I. I. Lăpădatu, s'a ales profesorul A. Bratu.

Venind la ordinea zilei propunerea comitetului de a să decreta înființarea de comiții agricole, membrul comitetului P. Draghits, inițiatorul acestei afaceri, ia cuvântul și arată, că e necesar, ca în anumite locuri centrale să se întemeieze subreuniuni sau comițiile agricole, provăzute în §. 38 din statute, cu chiemarea de a sta într'ajutor comitetului central la ducerea în îndeplinire sau mai corect la punerea în practică a lucrărilor, cu cari comitetul central, după natura lucrului, nu să poate ocupa decât în mod teoretic. Arată felul de alcătuire și raportul, ce trebuie să existe între comitetul central și comiții, și propune înființarea de comiții de-ocamdată în Avrig, Fofeldea, Mercurea, Poiana Rășinari, Săliște și Sebeșul-săsesc.

Primindu-să cu mare însuflețire această propunere, membrii Reuniunii, cu locuința în Săliște, declarându-să de comițiu, au ales prezident pe părintele protopresbiter Dr. I. Stroia, ear' de membri pe dnii Constantin Herța, contabil, Petru Giura, inv. pe proprietarii Nicolae Lupaș și Dem. Stan Herța, cari vor avea să și aleagă din sinul lor pe notarul și casarul comițului.

Dl R. Simu, ne-a întreținut cu un frumos discurs, în care ocupându-se de mulțimea de așezăminte culturale-economice, ce să găsească în Săliște, arată, ce anume a făcut Reuniunea agricolă, pentru-ca această comună centru de lucrări să devină nu numai pentru cercul Săliștei, ci cu timpul pentru întreg

comitatul nostru. Vizează la rezultatele obținute și roagă fruntașii a continua cu munca începută, ca astfel și Reuniunea agricolă să și afle răsplata jertfelor aduse în favorul Săliștenilor.

Exhaustată ordinea de zi, dl Chirca, mulțumește pentru armonica conlucrare și declară adunarea generală încheiată.

Pentru munca desinteresată pusă pe altarul poporului nostru de mănunchiul de oameni, aflători în fruntea Reuniunii și în cari schinteia interesării pentru binele obștesc este în continuă creștere, mulțumește în termeni calzi dl Dr. N. Comșa

La masa bogată închinată în cinstea sărbătorii de dl și dna Chirca, s'a continuat discuțiunile folositoare și s'au ridicat toasturi pentru bărbații binemeritați ai acestei rodnice Reuniuni.

•Invingătorul.

Știri de tot felul.

Dieta țării. care să amănase până la 1 Martie, convocată fiind din nou pe ziua de 19 Februarie, printr'o scrisoare regească disolvată, de astă dată pe timp nedeterminat.

Conflictul vamal dintre Austro-Ungaria și Sârbia cu toate-că încă durează, este pe cale de a să aplană cât mai curând. Astfel ministrul președinte Stojanovici a declarat mai multor deputați din majoritatea camerei sârbești, că la 26 l. c. când să va ținea iar' sfat în dietă, el va putea să aducă la cunoștința reprezentanților poporului că o înțelegere între Austro-Ungaria și Sârbia în chestiunea conflictului vamal s'a făcut deja.

Recunoștință. Neobositul Victor Tordășian, referent consist., prezidentul Reuniunii meseriașilor români din Sibiiu, secretarul Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiului și secretarul Reun. române de înmormântare din Sibiiu, — istovit de atâta muncă, căzuse la pat, muncit de o boală grea. Înșănătoșindu-să de curând, lucrul întâiu i-a fost, să ia parte de data asta, silit de slăbiciunea boalei numai ca oaspe la ședința literară ținută de reun. meseriașilor pentru luna Ianuarie. Bravii meseriași i-au făcut ovații calde și ca semn al iubitoarelor îngrijorări, i-au predat un elegant album în catifea, acoperit de sute de subscrieri, care cereau cerului însănătoșirea iubitului prezident. Nobila recunoștință — face onoare bravilor meseriași români din Sibiiu.

Spania. Regatul Spania (230 mii km. p. extenziune și 19 mil. locuitori) să pregătește pentru o mare sărbătoare. Tinărul rege Alfonso XIII, care impli-

nește abia în Maiu 20 de ani, după-ce a umblat de 2 ani încoace la pește, și-a găsit în sfârșit o nevastă-regină, pe prințesa Ena de Battenberg și să va cununa, după-cum să anunță, în 2 Iunie în capitala țării la Madrid.

»Reuniunea sodalilor români din Sibiu» invită la *Convenirea Socială* împreună cu cântări, postă humoristică și joc ce să va aranga Sâmb., la 24 Februarie st. n. 1906 în „Unicum“. Venitul curat este destinat fondului Dr. Daniil P. Barcianu pentru ajutorarea sodalilor lipsiți de lucru.

Greva muncitorilor din Fiume. Orașul maritim al țării noastre Fiume, care numără vre-o 48 de mii locuitori în majoritate Italieni, a fost zilele trecute și este încă și azi în parte locul unor mari demonstrațiuni a muncitorilor nemulțumiți cu plata lor, care nu stă în raport cu munca ce o prestează. Din pricina asta muncitorii au declarat grevă, care la început a fost generală, iar acum după-ce la o parte a muncitorilor, la cei aplicați la societatea de navigațiune »ungaro-croată și la fabrica de torpedo li-s'au împlinit cererea, greva o continuă numai muncitorii aplicați la celelalte stabilimente mari ale orașului Fiume. Intre aceste stabilimente de fabrici de primul rang, să numără: Rafinăria de petrol, care are un port anume cu un rezervoar de 176 de mii butoaie. Rafinăria aceasta prelucră pe zi 1000 de butoaie. — Fabrica de scrobală care prelucră pe an 800 de mii mâji metrice de urez. — Fabrica de tutun care ocupă în mediu 2000 lucrători. La aceștia s'au mai alăturat încă și muncitori de alte categorii, încât situația fiind foarte primejdioasă, autoritățile au recivrat putere armată din Pola, Agram și Carloviț, pentru-ca să susțină ordinea.

Teatru la Timișoara. În ziua de 14 Februarie când banca »Timișana« și-a ținut adunarea generală, românii din Timișoara au arangiat o reprezentație teatrală cu concursul artistului Zaharie Bârsean. Afară de acesta s'a distins ca bună actriță D-na Lucia Cozma binecunoscută publicului român dela rolul Floriceii al operei, Moș Ciocirlan«.

Semne de primăvară timpurie. O gazetă din Budapesta scrie, că la redacțiunea foii s'a prezentat o fetiță cu un fluture pe care la prins în grădina lor; alți copii au adus viorele și ghiociei, și boboci de frunze, — tot semne de primăvară timpurie.

Obrăznicia cucului. Este cunoscut că cucul nu să îngrijește bucuros de puii săi. Un profesor de istorie

naturală a observat pe un pui de cuc, care abea putea fi de vreo câteva zile, deoarece nu făcuse încă ochi și penele nu-i crescuseră, cum a dat afară din cuibul, pentru el străin, pe băstinașul pui. Observatorul voi să se convingă, că până unde merge obrăznicia cucului și așează din nou păsărica cea aruncată din cuibul ei. De șasă ori după olaltă puiul de cuc l'a împins pe puiul celalalt din cuib și abea atunci i-sau istovit puterile.

Aducem cu plăcere la cunoștința mamelor, că renumita *Emulziune* a lui Scott să capătă în toate farmaciile din țară. Emulziunea lui Scott să pregătește din oleiu de știucă cu adaugere de hyphosphit de var și natriu și să deosebește de toate acele produse, cari în felul acesta să vând în forma comună ca oleiul de știucă. Emulziunea lui Scott pe lângă, că să poate păstra multă vreme proaspătă, e ușoară la luat și mistuit și nu are gust greșos.

Străpuns în decursul jocului pe scenă. În opera națională din Petersburg să reprezenta frumoasa operă »Bajazzo« de Leoncavallo. În actul al 2-lea, în scena unde Tonio străpunge cu pumnalul pe amantul nevestei sale, pe Silvio, cântărețul Cernoff, care juca rolul lui Tonio, înfipse atât de adânc pumnalul colegului său Slastriocoff, care juca rolul lui Silvio, încât acesta tipând de durere, căzu pe scenă scaldat în sânge.

Un atestat minunat i-s'a trimis dlui Albert Müller Budapesta strada Vadász 42/G. Eată-l aci: După Dumnezeu îți mulțumesc d-tale, pentru-că femeia mea în ziua în care a folosit crucea d-voastră R. B. nr. 86967 s'a simțit mai bine și după-ce a întrebuințat o trei săptămâni, s'a vindecat. Francisc Nagy. strugar în Árok-szálás 199. Acest atestat ne arată, că acelor, cari sufer de gicht, reumă, astmă, insomnie, epilepsie, oboseală, leșin, zgârciuri în stomach, auz slab, lipsă de apetit, ischias, precum slăbire etc. le folosește crucea dlui Albert Müller după electro-magnetică R. B. nr. 86967.

Pentru o sărutare. Am amintit în numărul trecut că o fată a fost pedepsită fiindcă în gara din Borlenbach a sărutat pe un domn străin. În legătură cu știrea asta un student rus povestește o întâmplare care e și mai interesantă — dacă e adevărată. El spune că în orașul Merets din Rusia a venit la rabinul jidovesc un tinăr ca să se spovedească și să plânse că o fată l'ar fi sărutat, și să roagă să-i dea pentru păcatul ăsta un canon. Atunci se încinse următoarea vorbă între tinărul și rabinul: »Numai o sărutare?« întrebă rabinul. — »Firește numai una, căci imediat mam apărât, încât altele nu mi'o mai putut da«.

»Era frumoasă?« ispitii mai departe rabinul. — »Tocmai de aceia cer să-mi dai canon, ea era așa de frumoasă, încât era cât peaci să nu mă apăr de ea. — Bine zise rabinul, să mândi două legături de fân.« — Pecând sta tinărul în fața rabinului nedumerit asupra canonului cel căpătase, să apropie nevasta rabinului și zise bărbatului ei »Cel puțin pedepsește acum și fata«. — »Nebunie« răspunse judecătorul; »A fi sărutat un măgar, e doar destulă pedeapsă«.

Concursuri. Să publică concurs de practicant la »Poporul« din Lugos până la 28 Februarie a. c. cu salar anual 800 Cor. — »Economul« din Cluj publică concurs până la 28 Faur pentru postul de contabil al II. Salar anual 1800 Cor. — Agentura generală a societății de asigurare »Dunărea« din Sibiu (Strada măcelarilor 20) publică concurs petru un practicant. Salar începător 60 Cor. cu prospecte de avansament și aplicare definitivă.

Poșta administrațiunii.

Gh. R. în B. p. Hátszeg. Având restanță pe anul 1905, s'a socotit suma trimisă pentru aceia.

»St.« Rom. Petre, am primit suma, însă restai pe jum. ultimă din 1905.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 12. Febr. până la 18. Febr. v. 1906.

Dum	12. Rodna veche
Luni	14. Dragus (până în 15-lea).
Marti	15. Belin (Háromszék) până în 16-lea).
Merc.	16. Abrud. Aradul-Nou. Bruiu. Cehul din Selagu (până în 17-lea). Dicio-Sân-Mărtin. Drașu É. esd (până în 17-lea). Lechnița. Piscolt. Resinari. Székely-Cristur (târg de vite de prăsilă). Zlagna (până în 18-lea).
Joi	17. Dej. Făget
Vin.	18. Veneția de jos. Zabola. Zălău (până în 19-lea).
Sâmb	

Duminea Lăsat. de brânză gl. 3, sf. 8.

Dum	12 P. Meletie	25 Victor
Luni	13 M. Martinian	26 Gothard
Marti	14 P. Axente	27 Leandru
Merc.	15 Ap. Onisim	28 Roman
Joi	16 M. Pamfilie	1 Albin
Vineri	17 M. Teodor	2 Simpliciu
Sâmb.	18 P. Leontie	3 Celidoniu

Redactor resp. ADRIAN CRISTEA

Aviz.

Rugăm cu inzistență pe st. abonenți, cărora sa espedat și a primit numerii de până aci al revistei noastre, să binevoiască a trimite urgent prețul abonamentului.

Administrația.

Procedura lui Scott

cu stoarcerea unsoarei de pește de cunoscuta emulsiune a lui Scott. Numai astfel ajunge unsoarea de pește la adevărată valoare, fiindcă face accesibilă pentru ori-cine puterea vindecătoare și nutritivă probată, întărește organismul și-l face rezistent contra morburilor mai bine decât untura de pește.

Emulsiunea lui Scott e gustoasă și foarte ușoară la mistuit. Emulsiunea lui Scott constă din unsoare de pește medicinală din Norvegia amestecată cu hipofosfiți de var și natron.

Pentru veritabila EMULSIUNE a lui SCOTT garantează semnul adăus aici: un pescar ducând pe spate o știucă mare.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la această foaie, trimițând înainte 75 fl. în marce postale servește cu sticlă de model

Dr. BUDAI EMIL 6-10

Városi gyógyosztára.

BUDAPETT, IV., Váci-utca 34/50.

o sticlă veritabilă costă 2 K. 50 fl.

Nr. 156/1906.

Concurs.

Pentru conferirea alor două stipendii de câte 86 cor. din fondul Orăștiei, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela datul de jos.

La aceste stipendii pot concura studenții școlilor medii din comunele, cari a contribuit la formarea acelu fond; în lipsa de reflectanți să vor lua în conziderare și cererile studenților din alte comune ale tractului.

Concurenții vor avea a produce: 1, atestat de botez, 2, atestat despre starea materială a părinților, 3, atestat de școală despre progresul dovedit în sem. ultim al anului curent.

Rugarea să va trimite la adresa subscrisului în terminal arătat.

Din ședința comitetului protopresbiteral gr.-or. al Orăștiei, ținută la 31 Ianuarie 1906.

Pentru of. protopresbiteral

Vasilie Domșa,
protopresbiter.

37 clotani morți

a aflat dl J. S o h r din Oberaula după împrăștierea renumitei paste

„RATTENTOD“

„MOARTEA CLOTANILOR“
(FELIX IMMISCH, Delitzsch).

Să capătă în pachete cu câte 60 fl. și cor. 1.60 la farmacia Nicolae Vlad din Orăștie.

Tusea!

Cine nu vrea s'o ia în seamă păcătuiește
contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazi“, sunt încercate și recomandate de toate autoritățile medicale ca mijloc contra tusei, răgușelei, catarrhului, flegmei și a catarrhului cronic de grumazi.

4512 atestate dovedesc că implinesc ceea ce promit.

Pachetul de 20 și 40 bani să căpăta la farmacia

JOSEF GRAFFIUS în Orăștie.

Nr. 14.

Publicare de licitațiune.

Pentru edificarea școlii gr.-or. române din Orăștioara de sus se va ținea licitațiune minvendă în Orăștioara-de-sus la 5/18 Martie 1906 la oarele 2 p. m. în edificiul școlii.

Condițiunile, planul și preliminarul de spese să pot vedea ori-când la oficiul parochial.

Din ședința comitetului parochial, ținută la 22 Ianuarie 1006.

Ioan Romoșan
paroch.

Ioan Baci
notar.

Nr. 110/906. vidi:

Vasilie Domșa
protopresbiter.

ALTOI

de viță de vie ireproșabili precum și capeti (șurcel) și rădăcini de viță de vie europeană și americană,

să poate căpăta numai la

Prima școală transilvană de viță de vie din Medias (Medgyes)

a lui

Mihail Ambrosi,
proprietar de vii și presidiul comisiei de vierit al societății agricole săsești din Transilvania.

Tipografia „MINERVA“ în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA“

e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt, cu cea mai mare acurateță și cu prețuri ieftine. Totodată să îngrijește ca acelea să fie estetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, să roagă de binevoitorul sprigin al institutelor românești și al privaților.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM“
revistă ptu agricultură
industrie și comerț.

Comandele
din afară să
efectuesc repede!

Opuri —
Bilete de log. —
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită —
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist. —
Placate —
Ord. de dans —
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț (urent. —
Anunțuri —
Registre —
Imprimate —
Couverte —
Bilete de cun. —
Etc. etc. etc.

„ARDELEANA”, institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului nostru, să convoacă prin aceasta la **a XX-a adunare generală ordinară**, ce să va țină în 8 Martie st. n. 1906, la 10 ore înainte de amiază în localul institutului cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării prin vicepreședinte.
2. Prezentarea
  - a) raportul anual al Direcțiunii;
  - b) raportului anual al comitetului de supraveghiere;
  - c) bilanțului anual;
  - d) contractului încheiat cu Ioan I. Lăpădat secretar prim-comptabil.

3. Decidere asupra rapoartelor, bi' anului, împărțirii profitului curat și asupra contractului cu Ioan I. Lăpădat.

4. Raportul Direcțiunii în privința modificării regulamentului de serviciu și decedere asupra lui.

5. Alegerea alor 3 membrii în Direcțiune pe durată de 3 ani, alor 2 membrii pe durată de 2 ani și a unui membru pe un an.

6. Eventuale propuneri făcute conform statutelor.

7. Alegerea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipotențiați, sunt rugați a depune acțiunile și documentele de plenipotență la cassa institutului în termenul precizat prin §-ul 20 al statutelor.

Direcțiunea.

Orăștie, la 8 Febr. 1906.

Active. CONTUL BILANȚULUI Pasive.

	K	fil.		K	fil.
Cassa în numărar	54.524	75	Capital social	K 500.000—	
Efecte publice	211.942	50	Fond de rezervă	169.388-91	
Realitățile și efectele fondului de penziune	70.524	76	de penziune	70.524-76	
Imprumuturi pe cambii cu giranți	1.762.106	59	special de rezervă	144.034-57	910.948 24
pe cambii cu acop hipot.	759.591	44	Interese anticipate pro 1906		40.660 98
pe hipotece	542.467	58	Cambii reescomptate și Giro Conto la Banca austro-ungară		689.603 56
pe obligațiuni cu cavenți	249.122	80	Depuneri spre fructificare		2.676.634 66
Realități . . . . . K 166.429-54			Dividende neridicate		390 —
după amortizare de 1%	1.664-30	24	Diverse conturi creditoare		42.588 85
Mobilier . . . . . K 8.054-25			Profit curat		89.999 81
după amortizare de 10%	805-43	82			
Conturi Curente	99.068	52			
Intreprinderea electrică R. Kaess	434.418	70			
Diverse conturi debitoare și interese restante	95.044	41			
	4.450.826	10		4.450.826	10

Spese. CONTUL PROFIT ȘI PERDERE Venite.

	K	fil.		K	fil.
Interese:			Profit transpus din anul trecut	2.221	08
pentru fondul de rezervă . . . . . K 3.924-25			Interese:		
de depuneri spre fructificare	120.391-39		dela impr. pe cambii cu giranți . . . . . K 143.808-16		
de cambii reescomptate	39.101-21	85	de depuneri cu acop. hip.	58.246-19	
Spese:			de hipotece	44.663-99	
a) salare . . . . . K 24.361-67			de obligațiuni cu cavenți	23.155-68	
b) diverse spese	9.979-14	81	de conturi curente	2.684-91	
Contribuțiune:			efecte publice	7.749-52	280.308 45
directă . . . . . K 13.919-59			Venite din intreprinderea electrică	27.052	28
de 10% după inter. dela depuneri	12.039-14	73	Luați dela fondul special de rezervă în scopul amortizărilor	9.353	79
Amortizare:			Proviziuni	3.180	60
din realități . . . . . K 1.664-30			Chirie	7.347	77
de mobilier	805-43				
de pretenziuni dubioase și pierdere de curs la efecte	13.278-04	77			
Profit curat	89.999	81			
	329.463	97		329.463	97

Dr. Aurel Vlad m. p.,
director executiv.

Orăștie, la 31 Decembrie 1905.

Simion Vlad m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Ilie Popovici m. p.,
v.-președ. direcț.

Nicolau Andrei m. p.,
membru în direcțiune.

Nicolau Vlad m. p.,
membru în direcțiune.

Daniil David m. p.,
membru în direcțiune.

Ioan Branga m. p.,
membru în direcțiune.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în bună regulă.

Orăștie, la 8 Februarie n. 1906.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

IOAN MOȚA m. p.

Dr. AUREL OPREA m. p.

IOAN POPOVICI m. p.

CONSTANTIN BAICU m. p.